

Postanowienie z dnia 3 kwietnia 1998 r.

II UKN 476/97

Naruszenie przepisów postępowania (art. 199 § 1 pkt 1 i art. 464 § 1 KPC), mające istotny wpływ na wynik sprawy w rozumieniu art. 393¹ pkt 2 KPC, ma miejsce gdy sąd przekazał sprawę przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej organowi rentowemu wobec stwierdzenia, że strona pozwana jest nieuspołecznionym zakładem pracy, w oparciu o wypis z rejestru handlowego, bez wglądu w umowę spółki, a organ rentowy wcześniej uznał się za niewłaściwy do rozpoznania, wobec uznania, że spółka jest następcą prawnym uspołecznionego zakładu pracy.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN Roman Kuczyński (sprawozdawca), Jerzy Kuźniar.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 1998 r. sprawy z powództwa Ryszarda M. przeciwko Przedsiębiorstwu Ulic i Mostów Spółka z o.o. w K. o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej, na skutek kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich od postanowienia Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Kaliszu z dnia 24 kwietnia 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie w pkt 1 i 2 i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Kaliszu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Powód Ryszard M. pozwem z dnia 1 lipca 1996 r. wniesionym do Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu domagał się od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w O.W. i Przedsiębiorstwa Ulic i Mostów

Spółka z o.o. w K. odszkodowania z tytułu choroby zawodowej, stwierdzonej decyzją Państwowego Terenowego Inspektora Sanitarnego w K. z dnia 12 września 1995 r., utrzymaną w mocy przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w K. Choroba zawodowa powstała podczas pracy w b. Przedsiębiorstwie Ulic i Mostów w K. w latach 1974-1991. Po zakończeniu tej pracy powód przeszedł na rentę inwalidzką z ogólnego stanu zdrowia.

Postanowieniem z dnia 19 lipca 1996 r. Sąd Wojewódzki w Kaliszu stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Kaliszu uzasadniając, że pozwana spółka z o.o. - Przedsiębiorstwo Ulic i Mostów jest szeroko rozumianym następcą prawnym tego zakładu pracy, w którym powód był ostatnio zatrudniony w warunkach narażających na zachorowanie na chorobę zawodową.

Sąd Rejonowy w Kaliszu po zapoznaniu się ze stanowiskiem pozwanej spółki i przeprowadzeniu dowodu z odpisu z rejestru handlowego odnośnie spółki, postanowieniem z dnia 24 kwietnia 1997 r. odrzucił pozew przeciwko pozwanej spółce i przekazał sprawę do rozpoznania Oddziałowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Postanowienie to uprawomocniło się.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich od powyższego postanowienia zarzuca rażące naruszenie przepisów postępowania - art. 200 § 2, art. 199 § 1 i art. 464 § 1, 467 i 468 KPC, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia w części odrzucającej pozew i przekazującej sprawę do rozpoznania organowi rentowemu. Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, iż Sąd Rejonowy nie rozważył, czy spółka z o.o. Przedsiębiorstwo Ulic i Mostów w K. jest następcą prawnym b. przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej i czy przejęła zobowiązania swojego poprzednika prawnego na podstawie dwóch tytułów - art. 23¹ KP i art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.) oraz czy zobowiązania spółki wobec pracowników zatrudnionych u jej poprzednika mogą mieć szczególny, odrębny cywilnoprawny tytuł, co wymagało zbadania treści aktu założycielskiego spółki w formie aktu notarialnego. Zdaniem Rzecznika Sąd Rejonowy będąc związany przekazaniem sprawy przez Sąd Wojewódzki nie mógł odrzucić pozwu, lecz był zobowiązany do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, tym bardziej, że wcześniej organ rentowy uznał się za niewłaściwy do rozpatrzenia sprawy.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja Rzecznika praw Obywatelskich okazała się uzasadniona. Zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego zapadło z obrazą powołanych w kasacji przepisów postępowania i naruszenie to miało istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd Rejonowy nie ustalił, czy pozwana spółka jest następcą prawnym b. Przedsiębiorstwa Ulic i Mostów w K., bowiem nie dysponował aktem notarialnym (umową spółki) erygującym ten nowy podmiot gospodarczy. Samego wypisu z rejestru handlowego nie można uznać za wystarczający dowód, pozwalający ustalić źródło pochodzenia składników majątku spółki i uznać bądź wykluczyć następstwo prawne b. przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej. Sąd ten zupełnie gołostownie i wbrew sugestiom Sądu Wojewódzkiego zawartym w postanowieniu z dnia 19 lipca 1996 r. przyjął, że jest niewłaściwy do rozpoznania sprawy, gdyż spółka nie jest następcą prawnym przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej i że właściwym organem jest organ rentowy, który wcześniej stwierdził, że wobec następstwa prawnego spółki wobec b. przedsiębiorstwa komunalnego jest niewłaściwy do wydania decyzji. Tego rodzaju rozstrzygnięcie narusza przepis art. 464 § 1 KPC.

Wobec podniesienia na rozprawie kasacyjnej w dniu 27 stycznia 1998 r. przez pełnomocnika pozwanej spółki, iż powód cofnął pozew, Sąd Najwyższy zażądał akt [...] Sądu Wojewódzkiego w Kaliszu, z których wynika także, iż zaskarżone przez Rzecznika rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego okazało się nieskuteczne, gdyż Oddział ZUS w O.W. domagał się odrzucenia roszczenia powoda z uwagi na niewydanie w jego sprawie jakiegokolwiek decyzji. Sąd Wojewódzki dysponował aktem notarialnym [...] z dnia 28 grudnia 1993 r., którym miasto K. oddało swoje mienie do odpłatnego korzystania już istniejącej spółce z o.o. Przedsiębiorstwo Ulic i Mostów, co skłoniło ten Sąd do stwierdzenia swej niewłaściwości i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Kaliszu według właściwości. Okoliczność, iż Sąd Rejonowy w innej sprawie [...] umorzył postępowanie, wobec cofnięcia przez powoda pozwu nie stoi jednak na przeszkodzie rozpoznaniu kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich.

Podzielając zasadność wywodów kasacyjnych Sąd Najwyższy uważa za nieodzwonne ustalenie w ponownym postępowaniu przed Sądem Rejonowym - w oparciu o umowę spółki z o.o. powołującej w tej formie Przedsiębiorstwo Ulic i Mostów w K. - z jakich źródeł pochodzi majątek spółki, czy udziałowcem spółki jest gmina miasta K., ile procent tego majątku stanowi własność gminy miejskiej K. i czy

przekracza on 51% kapitału spółki oraz czy i w jakim trybie prywatyzacyjnym nastąpiło przekształcenie własnościowe b. Przedsiębiorstwa Ulic i Mostów (komunalnego). W zależności od tych ustaleń możliwe będzie określenie, czy pozwana spółka jest następcą prawnym b. przedsiębiorstwa komunalnego, czy ponosi odpowiedzialność za ewentualne zobowiązania tego przedsiębiorstwa w przyszłości, czy można jej przypisać status uspołecznionego zakładu pracy. Tylko przy wykluczeniu tego statusu i odpowiedzialności za zobowiązania zlikwidowanego (przekształconego) Przedsiębiorstwa Ulic i Mostów (komunalnego) należałoby rozważyć możliwość przekazania sprawy innemu organowi.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====